

סבא ולא לדינא כדכתבתי שם. והנה ביארתי הענין  
בביאור גדול ואמיתי על כל משיכ מע"כ.  
והנני ידידו מוקירו ומברס,

משה פיינשטיין

### סימן יא \*

דרשה באולם ללא מחיצה כדי לקרב רחוקים

בע"ה עש"ק ז' אדר שני תשמ"א.

לכבוד הרה"ג מוהר"ר דוד סמיט שליט"א

### הנה

כפי בקשת כת"ר, הנני מאשר שנכון מה שהשיב  
נכדי, הרה"ג ר' מרדכי טענדלער שליט"א,  
בשמי, שמוחר לכת"ר להומין ציבור אנשים לדרשות על  
ענייני תורה ומוסר, כדי לקרבם לתורה ולמצוות, אע"פ  
שאי אפשר לסדר שתהיה מחיצה מפרידה בין האנשים  
לנשים, משום מה שכת"ר אמר שיש חשש שיסרבו לבוא  
אם נצריכם להיות נפרדים ע"י מחיצה.

ואף על פי שלדינא צריך שתהיה מחיצה, כפי שהשיב  
נכדי לכת"ר, כיון שההמנה היא לכלל הציבור, ולא  
לאנשים פרטיים, כמבואר בתשובתי באו"ח ח"א סימנים  
ל"ט - מ"ד, מ"מ כיון שכאן אין אפשרות אחרת, אין  
למנוע מהלשפיע עליהם כדי לקרבם לתורה ולמצוות מחמת  
חסרון מחיצה, אם אך אין זה בשעת תפילה.  
והנני ידידו המברכו בתצלחה בעבודתו הנאמנה  
לטובת כלל ישראל,

משה פיינשטיין

### סימן יב \*

דברים הצריכים מחיצה להפריד בין אנשים  
לנשים, ודברים שאינם צריכים מחיצה

כ"ב תמוז תשמ"ב.

מע"כ ידידי מחותני ר' יעקב אליפענט שליט"א,

### הנה

דברתי עם קרובי, נכדי הרה"ג מהר"ר מרדכי  
טענדלער שליט"א, אודות ענייני ההלכה שחברי  
בית כנסת שלך, בהסכמת רב העיר, ביקשו שתשאל אצלי.  
ומשום שמחמת טרדותי המרובות, קשה לפני לתוב  
באריכות, לכן אשיב בקיצור על פי סדר השאלות שכתבת.

א. מחיצה כשמתפללים במקום שאינו קבוע לתפילה

שאלת אם צריך מחיצה כשמתפללים במקום שאינו  
קבוע לתפילה, למשל, בבית אבל רח"ל. אם צריכות הנשים

\* אודות תשובה זו עיין בהקדמה דף 3 בד"ה במן שמר וצ"ל.

לילך לחדר נפרד, או שדי בהפסק אוויר. ונראה שלדינא  
הנשים בבית אבל צריכות ללכת לחדר אחר. והטעם דבית  
אבל הוא מקום שפתוח לרבים, שצריך בו מדינא תמיד  
הפרדה בין הנשים לאנשים, וכל שכן בשעת תפילה,  
כמבואר בתשובתי באו"ח ח"א סימנים ל"ט - מ"א.  
אבל אם למעשה הנשים אינן מסכימות לעזוב את החדר,  
נחשב זה לאקראי, ואין להמנע מלהתפלל מחמת זה. אבל  
בבית חתן מדינא אין צורך במחיצה, שאינו פתוח לרבים,  
אלא רק לבני המשפחה. לכן די בכך שילכו האנשים  
המתפללים לזווית אחת שזיכלו לכיון שם, ושם יתפללו.

ב. אם צריך מחיצה לחוץ רק בפני מעט נשים

שאלת אם צריך מחיצה לחצוץ רק בפני אשה אחת  
או שתיים. שהנה באו"ח ח"א סימן ל"ט בסופו, הבאתי  
ראיה מקידושין נ"ב ע"ב תוד"ה וכן אשה בעזרה מנין,  
שאין חיוב מחיצה להפסיק לפני כמה נשים בלבד. וצריך  
לבאר עד כמה נשים אין צריך מחיצה. כגון בבית אבל,  
או בבית מדרש שמתפללים שם בימי חול ובמנחה בשבת,  
שאין שם מחיצה, האם מותר להניח שכמה נשים יכנסו  
וישבו בסוף החדר. והנה בכל הדורות נתנו  
שלפעמים היתה נכנסת אשה ענייה לבית המדרש לקבל  
צדקה, או אבילה לומר קדיש, וההלכה למעשה בענין זה  
צריכה עיון ותלויה בהרבה עניינים. ומכל מקום נראה  
שבבית מדרש שבכל שבת תרצה אפילו אשה אחת לבוא  
למנחה בקביעות, שאין להקל להתפלל בלא מחיצה, ורק  
באקראי אפשר להתיר. ואפשר להתיר, באקראי, רק עד  
כ' נשים ולא יותר. והנה יש ראיה, כעין שהזכרת, שלדינא  
אפשר להניח לאשה אחת להכנס לבית המדרש, מן הדין  
בשולחן ערוך או"ח סי' רפ"ב סעיף ג' דאשה עולה למנן  
שבעה קדואים.

ג. אם מותר לאשה להגיד שיעור בבית הכנסת

שאלת אם מותר להניח לאשה להגיד שיעור, בבית  
כנסת או בית מדרש שלא בשעת התפילה. כגון שכליל  
שבת נהוג שאיזה בעל הבית נותן שיעור בבית המדרש  
בפרשת השבוע ובאים לשמע אנשים ונשים, אם מותרת  
אשה ליתן השיעור.

ונראה שעצם מה שיושבים השומעים בתערוכות הוא  
חיסרון גדול, אבל לא אכנס לדון בענין זה למעשה. ועצם  
הגזית השיעור על ידי אשה מותר, אם הוא באקראי בלבד.  
וצריך להזהיר שתשב בדווקא בעת אמירת השיעור,  
שיהיה באופן צנוע יותר. כמו כן יש לעשות זאת בבית  
פרטי דווקא, ולא בבית כנסת או בית מדרש.

ידידו,

משה פיינשטיין